

ניצוצות

מלחמת הביורפיות

הזמרת הכושית בילי הולדיי נחשבה בן-מנו למלכת הבלוז ומותה בסרט-עץ מעורפי סמים, היה לטרנד גדולה בעולם הג'אז האמריקאי. לכן, אין להתפלא על כך שב-ימים אלה, כאשר התודעה הקולנועית של הכושים באמריקה היא בעליה מתמדת. חשבו כמה גורמים על הכנת ביוגרפיה קולנועית של זמרת זו.

והנה, מסתבר ששתי חברות נפרדות, אחת בניו-יורק ואחת בדטרויט, מתכוננות להסיר ריט ביוגרפיה זו, כל אחת עם כוכבתו שלו. בדטרויט הודיע ברי גורדי, בעל חברת התקליטים תמלה מוטאון המפורסמת בזמריה הכושיים, על כוונתו להעמיד את דיאנה רוס, הסולנית לשעבר של להקת הסופרימס (אר-תה הוא גילה) בדמות בילי הולדיי, בסרט שיהיה ההפקה הראשונה של מפיק-התקליט טים הכושי המלינור.

לעומתו, הודיע השחקן-במאי אוסי (הבל) שים באים (הארנס) דיוויס על התחלת הצילום לומים של אותה ביוגרפיה עצמה, בניו-יורק, עם שחקנית-התיאטרון-הקולנוע הכר-שית הידועה דיאנה (צ'ימוק בשמש) סנדס בתפקיד הראשי.

על כך אומרים הציניקים שבשתי הפקות יהיה צורך בכפילות. דיאנה רוס תזדקק לכפילה כדי לשחק, ואילו דיאנה סנדס תצטרך לכפילה כדי לשיר. ואולי פשוט יעזרו זו לזו.

סוף-סוף: ריחונות

לפני למעלה מעשר שנים ערכו כמה מפיי ציטוטים אמריקאים נסיון מעניין: הם הוציאו לאור סרטים מריחים, כלומר, הפיצו כאלה ההקרנה ריחות, בתאם לתמונות ה' מוצגות על הבד. הסרט המפורסם ביותר מסוג זה, היה סרט דוקומנטרי על סין, מאחורי החומה הגדולה, שהוצג בארץ, אבל בלא ריחות.

הנסיון דאז נכשל מאחר והקהל לא התלהב, ואילו המערכת להפצת ריחות הייתה יקרה מדי. היום אנו מתבשרים על חידוש השיטה. זאת, מאחר ונמצאה דרך זולה מאד להפיץ ריחות (קוראים לזה המדע בשרות האמנות), ונמצאו גם בעלי אולמות קולנוע המוכנים לעשות הכל כדי להחזיר את הציפיים שאיבדו לטלוויזיה.

הסרט הראשון שעומדת החברה החדשה, הקוראת לעצמה ארומה-רמה, להפיץ, הוא סרט בשם פוקוס על צעיר המנסה להשתחרר מן הנשים השולטות בו. דבר אחד שכחו פירסומאי הסרט לציין: באלו ריחות בדיוק הם מתכוונים ללוות עלילה אינטימית מעין זאת? על כל צרה שלא תבוא, כדאי להצטייד בבושם מוכן מן הבית.

תדרין

תל-אביב

*** פאטון (תל-אביב, ארצות-הברית) — למי שלא ראה עדיין, ביוגרפיה אינטלי-נגטית ומעניינת של הגנרל האמריקאי הנ-מפורסם. הסרט זכה כידוע במרבית ה-אוסקרים של השנה. ** בתו של רייין (צפון, ארצות-הברית) — אהבון על רקע אירלנד המתקור-ממת בתחילת המאה. ארוך מדי, אבל יש בו צילומים נפלאים (פרס אוסקר).

ירושלים

** נא להכיר את מיסטר סלון (ארנון, אנגליה) — הסאטירה המאקאברית של ג'ון אורטון, בביצוע קולנועי מבריק של רביעיית שחקנים מעולה — בריל ריד, הא-רי אנדריוו, אלן ווב ופיטר מקאנרי. לאהבי-תיאטרון מוסרט.

חיפה

*** כנופיה נפרדת (בית רוטי שיד, צרפת) — מישקיר-רצח של שלושה צעירים הופכים למציאות ענומה, בסרט מתוסבך ומלא שגעונות, לפי מיטב המסר-רת של ז'אן-לוק גודאר.

אהבה מכניסה

סיפור אהבה (חו, תל-אביב, ארצות-הברית) — לולא ההצלחה הקופתית המדהימה של סרט זה, אפשר היה להתייחס אליו בשוויון נפש, כאל מלודרמה צנועה ונחמדה, קצת למעלה מבינוניות, אבל בהחלט לא אבן-דרך בתולדות הקולנוע.

אלא שכאשר צילצול הקופות מחריש אוזניים בכל העולם, בקצב שלא היה דוגמתו זה זמן רב, צריך, כמוכח, להסתכל פעם שנייה בקנקן ולראות מה בעצם סוד ההצלחה של "סיפור אהבה", שנכתב מלכתחילה כתסריט.

העלילה? בסופו של דבר, אינה שונה בהרבה מן המיר-שם המלודרמטי היסודי, המשמש את הוליווד מאז ה-ווסדה. סטודנט צעיר ועשיר נושא סטודנטית צעירה ועניה, למרות רצון אביו. אולם כדי שזה לא יהיה לגמרי ורוד, במקום בנורעון בורגני עם עשרה ילדים, נגמר הסיפור ב-טרגדיה, לקראתה מכינים את הצופה מן הרגע הראשון. הדיאלוגים? הם בעצם נועזים למדי, אם קנה-המידה הוא סרטי וולט דיסני. ואם יש בסרט די פילפל כדי לעשות רושם פיקנטו על עקרונות-הבית, אין בו שמץ של דבר המסוגל בעצם להוציא אותן משלוותן.

השחקנים? רייאן או'ניל ואלי מקגרו הם צמד נחמד וטבעי, מעורר אהדה והזדהות, אולם קשה לומר שהם עצמם, או הסיפור שסביבם, משקף, ולוא ברמז, את כל הבעיות הקיימות היום בנוער האמריקאי ובאוניברסיטאות. הבימוי? ארתור הילר הוא איש מיקצוע, לא מבריק

שנים עשר האנטי-נועזים

כיתת האלימים (אלנבי, תל-אביב, ארצות-הברית) — ה-במאי רוברט אולדריץ' הוא אחד מאותם אנטי-מיקצוע מעולים בהוליווד, אשר הירבו לעשות סרטי מלחמה חדורים באמונה שהנחון מעל לכל. מה היא מהות הקרב, זה אף פעם לא היה מעניינו של הבמאי, וגם הצופה עצמו לא התחשב בדבר, כאשר זהו בהתפעלות, במיבצעים הוורטואוזיים של אולדריץ' ושחקניו בסרטים כמו "שנים-עשר הנועזים".

אלא שהזמן חולף, המלחמה מפסיקה להיות פופולרית, ואולדריץ' נאלץ, כאיש הנאמן לטעם צופיו, לעקוב אחרי רוח הזמן. הוא הוכיח שהתאקלם במחנה האנטי-מלחמתי. זהו סיפור על קצין אמריקאי, אשר נשלח במלחמת ה-עולם השנייה להצטרף ליחידה בריטית באחד מאיי ה-אוקיאנוס השקט, כדי להכין פעולת-חבלה נגד הכוח ה-יפאני ששהה באותו אי. הסרט כולו מוקדש לפעולה עצ-מה, המעבר דרך הג'ונגל עד לבסיס היפאני והחזרה משם. עד כאן, בסיס איתן לסרט-מלחמה מן הסוג הישן, על גיבורים שיוצאים להביס את האויב, עם אפשרות של בוגד אחד או שניים, המחוסלים במהלך הדרך. אלא שזהו אולדריץ' חדש, ולכן גיבוריו הם בדרך כלל שונאי-קרבנות, מומן לזמן מציצה, אומנם, ידו של במאי ותיק ומנוסה,

מעל לחוק ההתיישנות

האדם השלישי (פריס, תל-אביב, אנגליה) — מן הסרטים הטובים ביותר שראו אור בשנות הארבעים. סיפור-מתח על אמריקאי, המתחקה על עיקבות ידיו ש, נהרג' בנסיבות חשודות ביותר, כשהרקע לעלילה היא וינה הכבושה, הנתונה תחת פיקוח משטרה של ארבע המעצמות, בעת ובעונה אחת, בתום מלחמת העולם השתתפותו של אורסון ולס בתפקיד קטן, אבל חשוב, בסוף הסרט, הביאה לכך שלשונות רעים הפיצו שמועות כאילו היה לו חלק פעיל גם בבימוי, ואין ספק שיש בסי-פור זה סממנים אופייניים לוולס — סיפור החושף בהדר-גה דמותו של אדם מתוך חוות-דעת של זרים עליו. אולם יהיה חלקו של ולס במאלכה של קארול ריד, הבמאי הרשמי של הסרט, כאשר יהיה, עובדה היא ש-"האדם השלישי" ממשיך לעניין ולרתק היום, כמעט כמו לפני עשרים ושלוש שנים. ואין זה רק בזכות הבימוי, שהוא בהחלט מבריק ומלא רעיונות, אלא גם בגלל התס-ריט של הסופר הבריטי המפורסם גראהם גריין, המצמיד אמנם ללא הרף את הסיפור קדימה, אבל יחד עם זאת מדגיש את כל הפרטים הקטנים שברקע. השחקנים (טרבור הווארד, ג'וזף קוטון, אלידה וואלי וולס עצמו), הצילומים היוצאים מן הכלל של רוברט

אוניל ומק-גרו: הקופה מצלצלת

ולא גאוני. אין כאן שום דבר יוצא דופן, או מעניין במיוחד. חד. סצינות האהבה זעירות בדיוק כמו הדיאלוגים. ובכל זאת, מדוע זאת הצלחה? כנראה, משום שיש כאן תרכובת מושלמת של כל האבזורים הנחוצים לקופה — לא נועז מדי ולא פושר מדי, לא מעמיק מדי ולא רגיש יתר על המידה, בקיצור — סוג הסיפור שבו יכול הצופה לברוח בהנאה מן המציאות.

רוברטסון וק'ין: המלחמה נמאסת

אבל זהו בסך הכל סרט מתוסכל על חיילים שאינם יודעים מדוע הם נלחמים, שנעשה בידי איש אשר אינו מאמין כנראה יותר במה שהוא עושה. ונוכחותם של קליף רוברטסון, מייקל ק'ין, דנהולם אליוט או הארי אנדריוו (בתפקיד קטן) אינה משרתת במיוחד את המצב.

אורסון ולס: הגיל אינו מזיק

קראסקר (הרדיפה במינהרות הביוב של וינה היא סצינה קלאסית) והמוסיקה הבלתי-רגילה ביופיה של אנטון קא-ראס, כל אלה מצטרפים יחדיו כדי להרשים כמו בעבר. אמנם, מאז "האדם השלישי" נעשו בקולנוע סיפורי-מתח מתוחכמים יותר, מפחידים יותר ועם קצב רצחני יותר, אבל מעטים הם המצלמים לעמוד בפני הגיל, כסרט זה.